

Прокопович Л. Б.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку та економічного аналізу,
e-mail: kalka.root@gmail.com

Шинкаренко А. В.,
магістр кафедри обліку та економічного аналізу,
e-mail: malahovaalla@ukr.net

Шевчук Н. О.,
магістр кафедри обліку та економічного аналізу,
Національний університет кораблебудування,
м. Миколаїв, Україна,
e-mail: ser_nat@mail.ru

ОБЛІК АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Певну складність має організація обліку адміністративних витрат, особливо при зростанні частки делегування відповідальності за управлінські рішення та витрати. Зараз відсутній єдиний підхід щодо обліку адміністративних витрат в умовах децентралізованої системи управління підприємством, наприклад, підчас застосування системи центрів відповідальності. З метою удосконалення обліку адміністративних витрат в умовах використання концепції центрів відповідальності запропонована блок-схема формування відомості адміністративних витрат за центром відповідальності. Розроблені форми двох аналітичних реєстрів для обліку витрат: картки делегування адміністративних витрат, відомості витрат за центром відповідальності. Запропонована трьох-групова структура адміністративних витрат у відомості витрат за центром відповідальності.

Ключові слова: витрати; адміністративні витрати; центри відповідальності; управлінська звітність; облікові реєстри; делегування повноважень.

Постановка проблеми. Стійкий розвиток вітчизняних підприємств, в умовах реформування економіки країни та нормативно бази, неможливий без уваги до витрат. Ускладнення технологічних процесів виготовлення продукції, динаміка змін у портфелі замовлень, збільшення частки автоматизації як процесу виробництва, так й бізнес процесів в цілому, впливає на структуру витрат і відповідно ускладнює управління ними в умовах децентралізації управління. Певну складність має організація обліку адміністративних витрат, особливо при зростанні частки делегування відповідальності за управлінські рішення та витрати, які ними викликані. Нажаль, на відміну від витрат виробництва, багато питань обліку адміністративних витрат за умов децентралізації системи управління підприємством потребують свого вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню обліку витрат на вітчизняних підприємствах присвячено праці багатьох фахівців, серед яких можна виділити: Бутинець Ф. Ф. [2], Фізлова Л. Д., Харченко В. О. [4], Мельничук О. П. [5], Шиманська А. А. [8]. Безпосередньо між фахівців які приділяли увагу дослідженню адміністративних витрат необхідно згадати праці Чебан Ю. [11] та Череп А. В. [12]. Про-

те, залишаються невирішеними багато проблем в частині обліку адміністративних витрат.

Виділення раніше невирішених частин загальної проблеми. Не зважаючи на значну кількість публікацій присвяченій цій проблемі, відсутній єдиний підхід щодо обліку адміністративних витрат в умовах децентралізованої системи управління підприємством, наприклад, підчас застосування системи центрів відповідальності. Потребує дослідження проблема облікових реєстрів з обліку адміністративних витрат в умовах делегування повноважень.

Постановка задачі. З урахуванням вищевикладеного, метою даної статті є дослідження обліку адміністративних витрат в умовах використання концепції центрів відповідальності, розроблення пропозицій щодо форм облікових реєстрів для обліку даної групи витрат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо процес обліку адміністративних витрат, наприклад, в умовах застосування на підприємстві концепції центрів відповідальності. Даний процес можна представити у вигляді семи яка наведена на рис. 1 та складається з наступних етапів.

На першому етапі відбувається розподіл адміністративних витрат, як і інших витрат підприємства, за місцями їх виникнення, що закінчується складанням відповідного облікового регістра, яким може бути, наприклад, відомість адміністративних витрат підрозділу. Проте під час використання на підприємстві центрів відповідальності, в умовах делегування повноважень та відповідальності, інформації про адміністративні витрати яка відображена у відомості адміністративних витрат підрозділу недостатньо для прийняття управлінських рішень різного рівня складності. Інформації даної відомості недостатньо за наступних причин. По-перше, адміністративні витрати у відомості не поділені на контрольовані та неконтрольовані. По-друге, у відомості адміністративних витрат підрозділу відсутня інформація про адміністративні ви-

трати, які виникли в інших підрозділах підприємства, проте відповідальність за які повинен нести даний підрозділ, так як вона була йому делегована в межах діючої системи центрів відповідальності. Вказані причини обумовлюють потребу у переході до наступного етапу – розподілу адміністративних витрат за центрами відповідальності (див. рис. 1).

Другий етап складається з кількох стадій. На першій стадії відбувається розподіл адміністративних витрат місцями їх виникнення на дві групи, на контрольовані витрати та неконтрольовані. Контрольовані витрати можна відобразити у картках контрольованих витрат (складаються за центрами відповідальності), інформація про адміністративні витрати з цих карток далі переноситься до відомостей витрат за центром відповідальності.

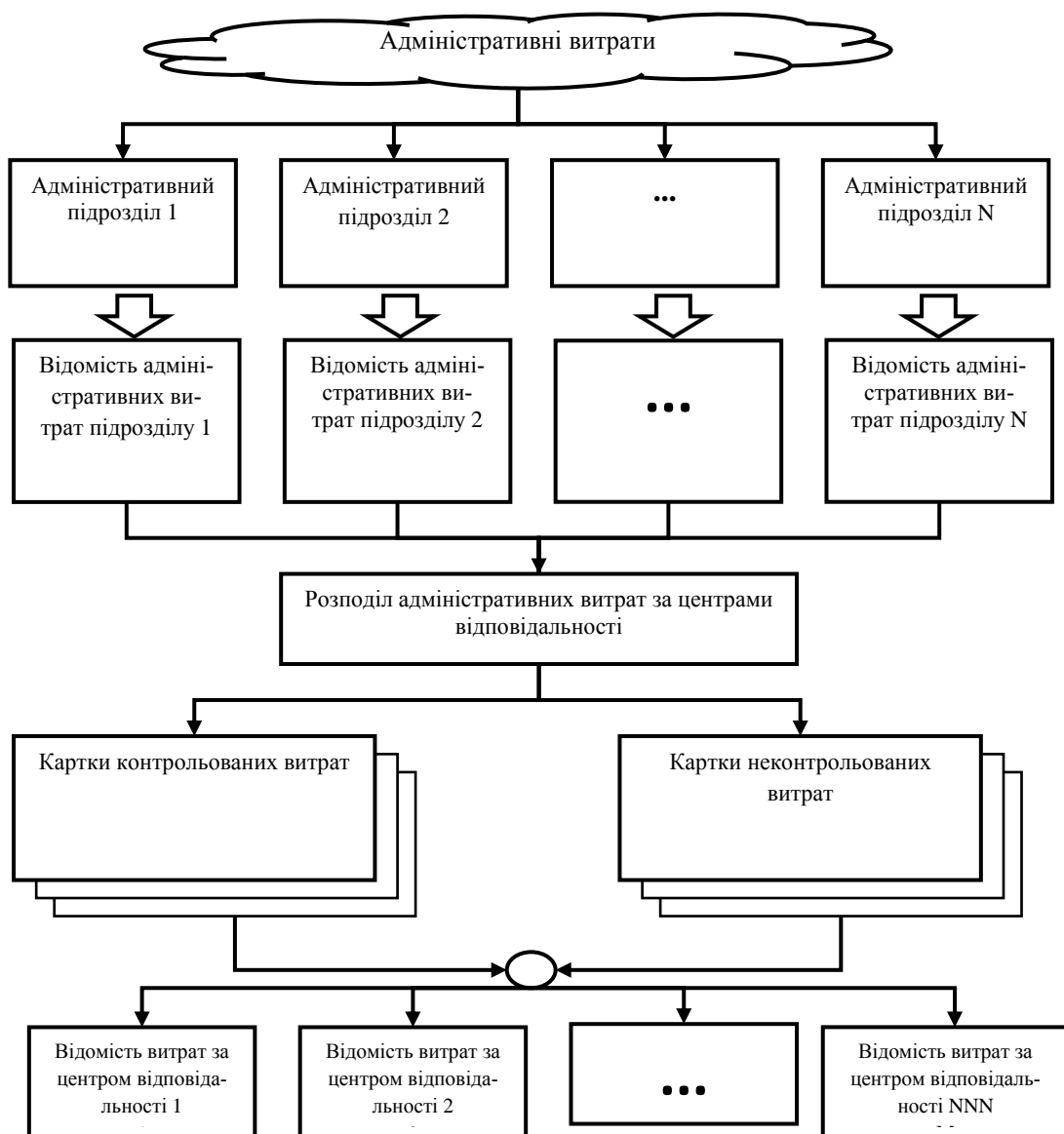

Рис. 1. Схема обліку адміністративних витрат за центрами відповідальності

Наступна стадія другого етапу полягає у подальшому групуванні адміністративних витрат, які на попередній стадії були віднесені до неконтрольованої групи, на дві підгрупи:

– адміністративні витрати відповідальність за які була покладена, шляхом делегування повноважень, на керівників інших центрів відповідальності;

– адміністративні витрати неконтрольовані да-ним центром відповідальності, проте відповідальність за які не була делегована іншим підрозділам підприємства.

найменування організації

КАРТКА
делегування адміністративних витрат №
Від « _____ » _____ 20 ____ р.

Код	Найменування місця виникнення витрат		Код	Найменування центра відповідальності	
витрати			сума, грн	Код причини	пояснення
код статті	код субстатті	найменування			
Разом					

Склав _____
Затвердив _____
Узгоджено _____

Рис. 2. Форма картки делегування адміністративних витрат, що пропонується

Відповідно до виділених груп, адміністративні витрати першої групи відображаються у картках делегованих витрат (див. рис. 2) і у майбутньому переносяться до відомості витрат за центром відповідальнос-

ті відповідних підрозділів підприємства, а витрати другої групи знаходять своє відображення у картках недеlegationаних витрат (див. рис. 3).

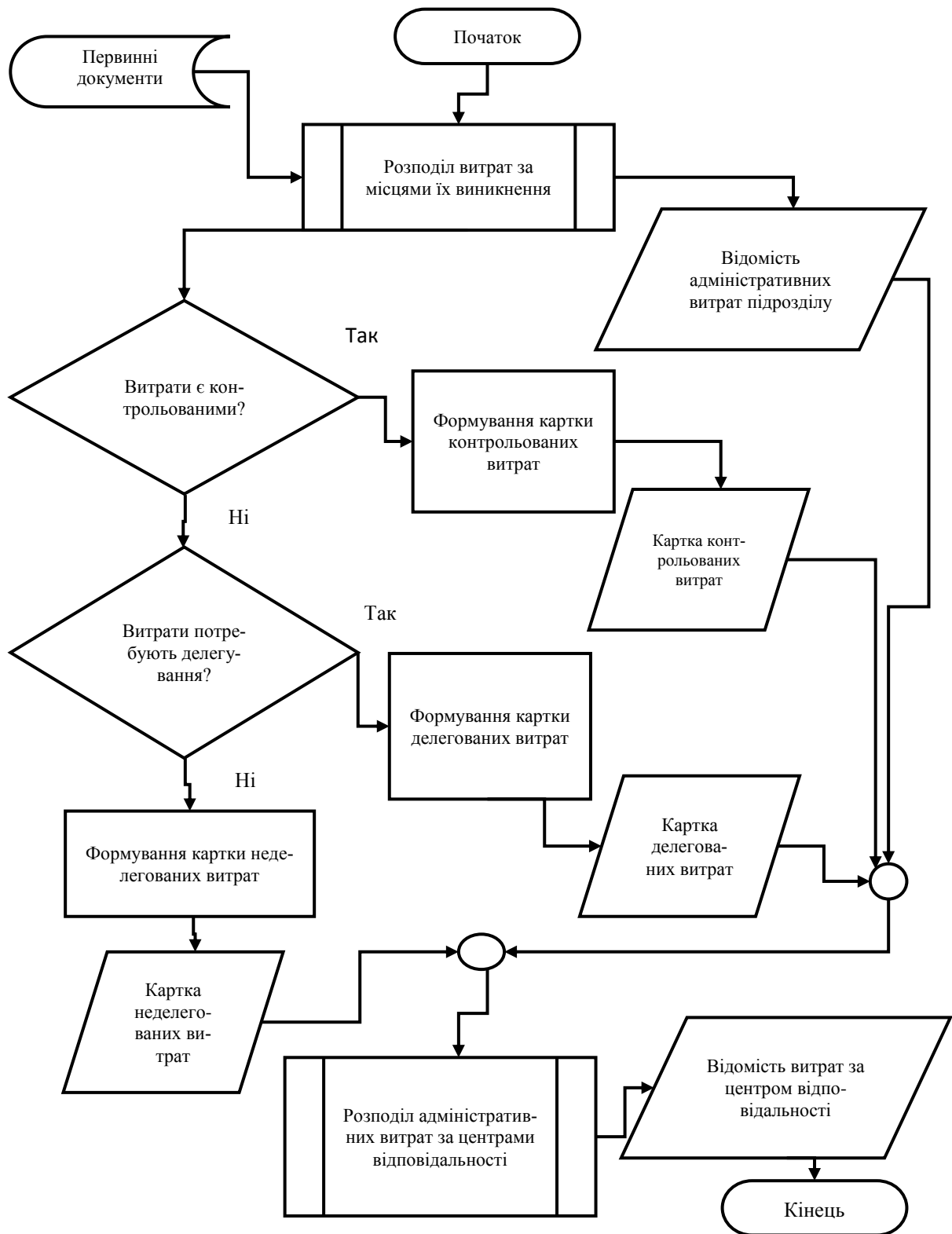

Рис. 3. Спрощена блок-схема формування відомості адміністративних витрат за центром відповідальності

На останній стадії другого етапу відбувається складання відомостей витрат за центром відповідальності, у розрізі відповідних центрів відповідальності підприємства. Інформація відомості витрат за центром відповідальності в частині адміністративних

витрат формується шляхом перенесення відповідної інформації з карток: контрольованих витрат, делегованих витрат та недеlegationованих витрат (див. рис. 4) до відповідних розділів відомості.

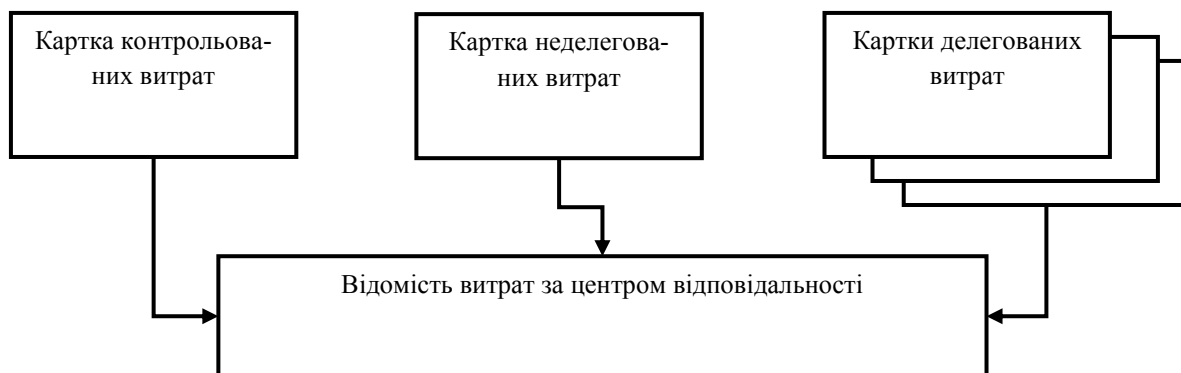

Рис. 4. Формування інформації про витрати у відомості витрат за центром відповідальності

Загальна схема формування відомості адміністративних витрат за центром відповідальності наведена на рис. 3. Форма відомості витрат за центром відповідальності, що пропонується, наведена на рис. 5.

Як можна побачити витрати у відомості поєднані в три групи, у розрізі статей та субстатей витрат. Схема структури адміністративних витрат у відомості витрат за центром відповідальності наведена на рис. 6. У першій частині запропонованої відомості відображаються контрольовані адміністративні витрати які виникли безпосередньо у даному центрі відповідаль-

ності. У другій частині відомості знаходять своє відображення контрольовані адміністративні витрати які були делеговані іншими центрами відповідальності. Інформація про величину даних витрат переноситься до відомості із картки делегованих витрат. В останній частині відомості витрат за центром відповідальності відображаються неконтрольовані адміністративні витрати які виникли у даному центрі відповідальності, проте відповідальність за які неможливо делегувати до іншого центру.

найменування організації

ВІДОМІСТЬ
 витрат за центром відповідальності №
 Від «_____» _____ 20____ р.

Код	Найменування центра відповідальності

витрати			сума, грн
код статті	код субстатті	найменування	
Контрольовані витрати I групи			
Разом контрольовані витрати I групи			
Контрольовані витрати II групи			
Разом контрольовані витрати II групи			
Неконтрольовані витрати			
Разом неконтрольовані витрати			
Разом витрати за центром відповідальності			

Склав _____
 Затвердив _____

Рис. 5. Форма відомості витрат за центром відповідальності, що пропонується

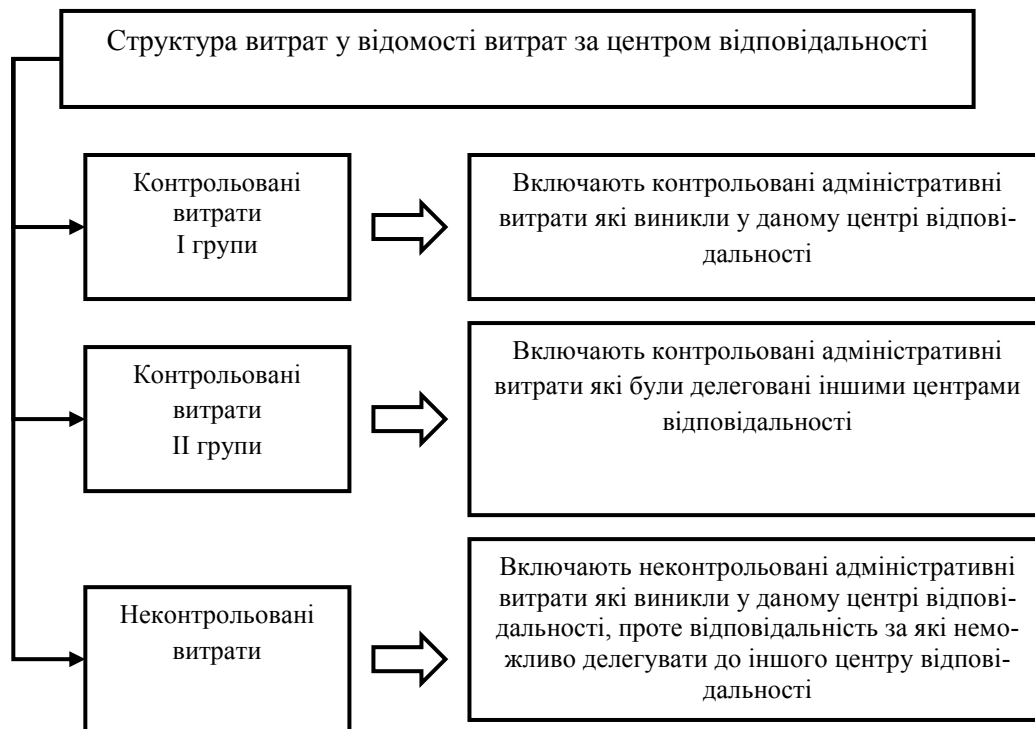

Рис. 6. Схема структури адміністративних витрат у відомості витрат за центром відповідальності

Висновки та перспективи подальших досліджень. В результаті дослідження обліку адміністративних витрат в умовах використання концепції центрів відповідальності запропонована блок-схема формування відомості адміністративних витрат за центром відповідальності. Розроблені форми двох

облікових реєстрів для обліку витрат: картки делегування адміністративних витрат, відомості витрат за центром відповідальності. Перспективи подальших досліджень полягають у розробки методики аналізу адміністративних витрат на базі інформації відомості витрат за центром відповідальності.

Список використаних джерел

1. Безверхий К. В. Непрямі витрати в системі управління промислових підприємств: обліково-контрольний аспект : монографія / К. В. Безверхий. – К. : Центр уч. літ-ри, 2013. – 275 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління / Ф. Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1(22). – С. 11–18.
3. Васка В. М. Значення внутрішнього контролю для забезпечення ефективності управління адміністративними витратами підприємств торгівлі [Електронний ресурс] / В. М. Васка, О. І. Опольський. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/10_97613.doc.htm.
4. Витрати підприємства, їх значення та вплив на ефективність роботи підприємства / Л. Д. Фізлова, В. О. Харченко // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 252. – С. 101–105.
5. Мельничук О. П. Економічна сутність та методологічні аспекти виробничих витрат на підприємствах, що надають послуги з постачання готових страв / О. П. Мельничук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 15. – С. 149–152.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Нагірська К. С. Наукова концепція управлінської звітності : системний підхід до побудов та розвитку / К. С. Нагірська // Збірник наукових праць ВНАУ: Серія економічні науки. – № 1 (56). – 2012. – С. 78–86.
8. Шиманська А. А. Організаційно-методичні підходи до класифікації витрат підприємства / А. А. Шиманська // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 8 частина 4. – С. 215–219.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України 31.12.99 N318, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
10. Ромашко О.М. Оцінка та облік витрат за міжнародними стандартами звітності [Електронний ресурс] / О. М. Ромашко. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92419/27-Romashko.pdf?sequence=1>.
11. Чебан Ю. Особливості обліку та контролю адміністративних витрат : теоретичні аспекти та напрямки удосконалення / Ю. Чебан // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія : Економічні науки. – Випуск 36. Частина 2. Том 2. – 2015. – С. 71–76

12. Череп А. В. Організація управління адміністративними витратами на підприємствах / А. В. Череп // Економіка та держава. – 2006. – № 5. – С. 50–52.

*Л. Б. Прокопович,
А. В. Шинкаренко,
Н. О. Шевчук,*

Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова, г. Николаев, Украина

УЧЕТ АДМИНИСТРАТИВНЫХ РАСХОДОВ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Определённую сложность имеет учет административных расходов, особенно при росте доли делегирования ответственности за управленческие решения и расходы. Сейчас отсутствует единый подход относительно учета административных расходов в условиях децентрализованной системы управления предприятием, например, во время применения системы центров ответственности. С целью совершенствования учета административных расходов в условиях применения концепции центров ответственности предложена блок-схема формирования ведомости административных расходов по центру ответственности. Разработаны формы двух аналитических регистров для учета расходов: карточки делегирования административных расходов, ведомости расходов по центру ответственности. Предложена трёх уровневая структура административных расходов в ведомости расходов по центру ответственности.

Ключевые слова: расходы; административные расходы; центр ответственности; управленческая отчётность; учётные регистры; делегирование полномочий.

*L. B. Prokopovich,
A. V. Shinkarenko,
N. O. Shevchuk,*

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolayiv, Ukraine

ACCOUNTING OF ADMINISTRATIVE COSTS UNDER THE CONDITIONS OF THE DECENTRALIZED ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

Accounting of administrative expenses has a certain complexity, especially with a growth of a share of delegation of responsibility for administrative decisions and expenses. Now there is no uniform approach concerning accounting of administrative expenses in the conditions of the decentralized enterprise management system, for example, during use of system of the centers of responsibility. For the purpose of improvement of accounting of administrative expenses in the conditions of application of the concept of the centers of responsibility the flowchart of formation of the sheet of administrative expenses on the center of responsibility is offered. Forms of two analytical registers are developed for accounting of expenses: cards of delegation of administrative expenses, expense sheets on the center of responsibility. Three-level structure of administrative expenses in the expense sheet on the center of responsibility are offered.

Key words: expenses; administrative expenses; centers of responsibility; management accounts; accounting registers; the delegations of authority

Рецензенти: *Великий Ю. В.*, д-р екон. наук, професор;
Навроцький С. А., д-р екон. наук, професор.

© Прокопович Л. Б., Шинкаренко А. В., Шевчук Н. О., 2017

Дата надходження статті до редколегії 28.09.2017